

Arbejdsstyrke af overordnede, som Kirke- og Undervisningsministeriet behøver; hvor mange er der i de andre Departementer? Jeg skal nævne dem kort. I Justitsministeriet er der under Departementet 3 Kontorchefer, 3 Fuldmægtige og 19 Assistentter. I Indenrigsministeriets første Departement er der 3 Kontorchefer, 5 Fuldmægtige og 16 Assistentter. I Finansministeriets første Departement er der 4 Kontorchefer, 7 Fuldmægtige og 17 Assistentter; i andet Departement er der 4 Kontorchefer, 8 Fuldmægtige og 17 Assistentter. I første Revisionsdepartement er der 4 Kontorchefer, 8 Fuldmægtige og 18 Assistentter; i andet Revisionsdepartement er der 4 Kontorchefer, 7 Fuldmægtige og 55 Assistentter. Nu tror jeg nok, at naar man skal bedømme Omfanget baade kvantitativt og kvalitativt af de Arbejder, der ligge under de Departementer, maa man dog ogsaa se hen til de personlige Kræfter, forudat af de nogenlunde ere af samme Kvalitet, som sagt, juridiske Kandidater, som ere bestættede i vedkommende Departement, og det vil da ved Sammenligning ses, at Kirke- og Undervisningsministeriets Personale, samlet under eet Departement, som det jo isølge Lov skal være, paa langt nær ikke kan staa Maal med Antallet i de Departementer, jeg har nævnt, i de andre Ministerier. — Man har i Motiverne nævnt det Antal Breve, der udgaar fra og indgaar til dette Ministerium — det er nu ikke noget Bevis paa Arbejdets Omfang, men lad os tage det ogsaa — og saa siges det, at Antallet af udgaaende Breve er steget til det store Tal 15,139. Saa mange Breve udgaa aarlig fra dette Ministerium. Vi have imidlertid ingen Oplysning om, hvor mange der udgaar fra de andre Ministerier, og jeg tillader mig at tro, at fik man Oplysninger fra Justitsministeriets Departement og fra Indenrigsministeriets 1ste Departement, vilde det vise sig, at der udgaar fra dem et langt større Antal Breve end fra hele Kultusministeriet. Men Antallet af Breve er jo, som sagt, en daarlige Maalestof for Arbejdets Omfang. Mange af de Breve, der er Tale om, ere jo rent formelle Skrivelser; det er Skrivelser, der gaa efter en Formular og angaa løbende Forretninger; det er noget, som enhver Ekspedient, der har en lille Smule Ovelse, kan gøre næsten uden at tænke derover. Det er Forhøringskrivelser, Indhentning af Oplysninger o. s. v. Trækkes alt saadant fra, saa bliver der tilbage et forholdsvis lille Tal af Brevetspeditioner, der kan volde Ministeriet nogen Vanskelighed. Selve dette Tal 15,139 lyder jo formidabelt; men vil man sammenligne det med det Antal Breve, der ekspederes i et

nogenlunde stort Rådmandskontor, for ikke at tale om Aktieselskaber, saa vil man finde, at Ekspeditionernes Antal der løber ganste anderledes op. Naar man erindrer, at der i Ministeriet er 15 Personer, som baade med Hensyn til deres Alder og øvrige Forudsætninger meget godt kunne indtage overordnede Pladser og navnlig maa kunne koncipere Skrivelser, selv om de angaa vanskeligere Ting end at høre en Amtmand, saa bliver det ikke noget stort Tal for hver. Det bliver 1000 Breve for hver Person eller omtrent 3 Breve om Dagen, og mange af dem ere saadanne, som jeg vil paatage mig at skrive i Løbet af $\frac{1}{2}$ Time. Det maa jo erindres, at man har Kopister og Skrivere, der besørge det rent mekaniske, foruden Kopiermaskiner. Det er nu ikke Meningen, at en Departementschef skal, som det hedder, „fordybe sig i Detailler“. Grunden til, at man vil have en ny Departementschef, skalde være den, at man frygter, at Kontorchefen fordyber sig i Detailler, og det skalde Departementschefen holde sig fri for, men naar den vedkommende gør det, naar altsaa den Mand, der er stillet i Spidsen som Leder for Kirke- og Skolevæsenet, vil indtage den Plads, som en Departementschef naturlig er henvist til, saa kan jeg umulig tro, at han vil være overbeholdt, navnlig naar man ser hen til, at den Mand, der er ansat som Departementschef, er en meget dygtig Mand og en Mand i sine bedste Aar. Jeg kan ikke tro, at han ikke skalde kunne overkomme et Arbejde, der paa langt nær ikke kan maale sig med det, der foresalder i Indenrigs- og Justitsministeriet. Hvis man, som man har gjort, vil holde sig til Forberedelsen af Lovgivningsvirksomheden, saa er der ingen, der bedre end vi her i Rigsdagen ved, at den forberedende Lovgivningsvirksomhed, der udfoldes fra Kultusministeriets Side, er langt fra saa omfattende, som hvad der kommer til os fra Indenrigsministeriet. For hver Dag, vi have den Fornøjelse at forhandle med Hans Ekscellence Kultusministeren, have vi jo 10 Dages Forhandling med Hans Ekscellence Indenrigsministeren. Jeg indser derfor ikke, at der overhovedet er nogen Grund til at fravige den Ordning, som man blev enig om ved Lov af 2den Juli 1870. Jeg kan ikke forstaa, at en saa kompetent Mand som den nuværende Departementschef, naar han virkelig indtager den Plads, han skal indtage, og beskæftiger sig paa den Maade, hvorpaa en Departementschef bør beskæftige sig, ikke meget vel skalde kunne overkomme de Sager, der ere henlagte under Kultusministeriet.

Men selv om nu en enkelt Mand eller